

Norges Bondelag, Postboks 9354 Grønland, 0135 Oslo
Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Akersgata 41, 0158 Oslo

Saksbehandler: Lars Erik Wallin
Telefon: 48150190
E-post: lars.erik.wallin@nsg.no
Vår referanse: LEW
Deres referanse:

Ås, 15.03.2018

Jordbruksforhandlingene 2018 – innspill fra Norsk Sau og Geit(NSG)

Småfeholdet er viktig for å opprettholde næringsvirksomhet og bosetting over hele landet og en hovedaktør i utnyttelsen av de rike beiteressursene vi har i Norge. Vi utgjør en næring med stor tro på framtida, men må i likhet med andre næringer ha forutsetninger som gjør det mulig å opprettholde et levedyktig småfehold over hele landet.

Over noen år med underskuddssituasjon på lammekjøtt har det vært oppfordret og stimulert til økt produksjon, både fra politisk hold og foredlingsleddet. Småfeholdet har tatt denne utfordringen. Likeledes er småfenæringa beredt på å produsere mat på de unike norske ressursene framover.

Saueholdet ligger desidert dårligst an i landbruket når det gjelder inntekt pr. årsverk, noe som er ytterligere forsterket med kraftig prisreduksjon til produsent de siste par årene på grunn av svak markedsbalanse. I følge Referansebruksberegningene ligger saueholdet i 2017 på 56 % av gjennomsnittet.

Næringa tar selv tak for å få produksjonen i balanse, men det er behov for at det gjennom årets jordbruksavtale gis en økning i tilføringene i takt med kostnadsøkningene i landbruket.

En viktig forutsetning mener Norsk Sau og Geit(NSG) er å opprettholde en variert bruksstruktur. Det er en stor andel små og middelstore bruk, spesielt i saueholdet, og disse utgjør ryggraden i næringa.

Utmarksbeiting, som denne næringa baseres på, er helt avhengig av dugnad og samarbeid og at det er nok utøvere å fordele innsatsen på. En satsning på full utnyttelse av de unike beiteressursene vi har i Norge, både i utmarka og i mer gårdsnære områder, garanterer næringsvirksomhet over hele landet. Beitetilskuddene er derfor en viktig premis for fremdeles å gjøre beitebrukerne i stand til å opprettholde denne ressursutnyttelsen. I tillegg er det behov for midler til sikre effektiv drift av beiteområdene.

Økning av beitetilskuddene er blant NSGs hovedprioriteringer også i 2018.

Utnyttelsen av de unike norske beiteressursene mener NSG, som nevnt, må prioriteres høyt. Vi ønsker økte tildelinger til utmarksbeitetilskuddet, men dette må være friske midler og ikke omdisponerte midler fra det generelle beitetilskuddet eller andre tilskuddsordninger. Dette vil ivareta husdyrholdet som opprettholder og på sikt kan øke arealbruken i Norge.

- Tilskudd til utmarksbeite må økes med kr 40,- pr dyr for sau, lam, geit og kje, for det skal lønne seg å produsere på de unike utmarksressursene vi har i Norge.
- Beitetilskuddet for småfe må økes med kr 10,- pr dyr for alle soner.

Generelt:

2018 er det første hele året med endrede forutsetninger vedr. kvalitetstilskudd på slakt. Det er også det første året med varige endrede telledatoer.

Norsk Sau og Geit ber om at det i årets jordbruksavtale ikke vurderes evt. løsninger/tiltak som innebærer overføring av midler fra en tilskuddsordning til en annen og/eller vesentlige strukturendringer innenfor en tilskuddsordning!

- Opprettholde investeringstilskudd til småfeholdet.
Fornyng av driftsbygninger må sees i et langtidsperspektiv. I en situasjon med svak markedsbalanse anbefales det at yngre brukere, samt brukere ved generasjonsskifte blir prioritert. Ved prioritering av investeringsstøtte må distriktsmessige hensyn og gardens tilgjengelige ressurser (beite- og areal) legges til grunn. Det bør også vurderes om det i enkelte områder vil være aktuelt å redusere størrelseskrav til bruk som skal få investeringsstøtte.
- Tiltak i beitefelt.
Det er behov for en økning av midler til organisert beitebruk og midler til investeringer i beiteområder. Det er spesielt stort behov for forsterket gjerdehold i mange områder, men også andre installasjoner i beiteområdene. Tilskudd til elektronisk overvåkning må også kunne være med i prioriteringene over hele landet. Potten ble økt med 1 million kroner i Jordbruksavtalen 2016 og 3 millioner i 2017 (men dette var øremerkede midler).
NSG ber om at det legges opp til en videre opptrapping og at potten økes med 5 millioner i 2018 og at disse midlene øremerkes tilskudd til tiltak i beitefelt.
- Innføre et driftsvansketilskudd/tilskudd til små teiger
Småfenæringa har et ønske om at det blir innført et driftsvansketilskudd til bratte teiger og små teiger som er fulldyrka og høstes maskinelt for å stimulere til at man opprettholde drift på de mest tungdrevne areala over hele landet.
Landbruksdirektoratet har i en uttalelse skissert hvordan dette er fullt mulig å innføre. Et slikt forslag er meget viktig for å begrense gjengroing av areal som ved senere tidspunkt kan vise seg for kostbare og gjenopprette.
Tilskuddet bør være likt, uansett hvor i landet det er og hva som produseres på skiftet. Dette vil sikre fortsatt drift på små skifter.
- Styrking av velferdsordningene.
Maksimalsats for tilskudd for avløsning til ferie og fritid og avløsning under sykdom må økes. Lønnskostnadene generelt har økt slik at disse tilskuddsordningene ikke har fulgt med i utviklingen. Det bør innføres et prinsipp om at justeringer følger justering av grunnbeløp i Folketrygden.
- Økt distriktstilskudd på kjøtt
Distriktstilskuddet for kjøtt bør økes for sone 2 og sone 3. Dette er for å styrke økonomien i jordbruksområder der mye landbruksjord står i fare for å gå ut av drift, og en har betydelige driftsulemper.
- Opplysningskontorene må bestå
NSG er sterkt imot Landbruks- og matdepartementets målsetning om å avvikle finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften.
Opplysningskontorene er sentrale verktøy i arbeidet for å oppnå markedsbalanse!

Sau:

- Tilskudd til kvalitetsslakt av lam
Dette tilskuddet må beholdes uendret nå.
- Tilskudd til norsk ull
Naturfiber som ull er på full fart tilbake i tekstilindustrien og ikke bare tekstilbransjen, men også motebransjen i Norge viser økende interesse for norsk ull av god kvalitet. Tidligere utgjorde ulla en ikke uvesentlig del av inntektene i saueholdet. Det er nå behov for grep som kan sikre at det fremdeles vil være attraktivt for næringa å produsere ull av god kvalitet og at den norske ulla bør bearbeides i Norge. NSG mener at ulltilskuddet må økes med kr 5 for alle tilskuddsberettigede klasser.

Geit:

- Melkekvoter:
 - Forbudet mot å konvertere kumjølkkvote til geitemjølkkvote må opprettholdes så lenge det er overproduksjon av geitemelk
 - Senke tak for disponibel geitemelkkvote til 200.000 liter
 - Begrense mulighet for privat utleie av geitemelkkvote. Maksimal lengde på leieperiode bør være 10 år. Dersom mjølkeproduksjonen ikke starter opp igjen etter leieperiodens slutt må kvoten selges, fortrinnsvis til leietaker eller staten
- Tilskudd til kvalitetsslakt av kje.
Øke slaktetilskuddet til kr 500 pr. kje og samtidig sette nedre vektgrense for tilskudd til 5 kg. Med dagens system gis det støtte til dyr der man i foredling bare kan bruke ca. 60 % av dyret og resten kastes. Noen forbrukere ønsker riktignok små kje på grillen, men NSG mener det er rett å sette opp vektgrensen.
- Tilskudd til å sikre helsestatus på ammegeit
Norske geitemelksprodusenter har lagt ned mye arbeid i å sanere buskapene sine mot tre kroniske sjukdommer, gjennom tilskudd over jordbruksavtalen og prosjektet Friskere Geit. Så godt som alle norske melkegeiter er nå sanerte og friske. Men det er ikke gjort tilsvarende tiltak i alle ammegeitbuskaper. En del ammegeitbuskaper er testa og i om lag 5 % av disse er det funnet smitte. En må derfor legge til grunn at det fremdeles finne smittede geiter i Norge, og at dette kan være en risiko for produsenter som har sanert. Det bør derfor bevilges midler over jordbruksavtalen til å dekke utgifter til testing og eventuell sanering hos ammegeitbuskaper med ukjent smittestatus eller smitta dyr.

Ved behov stiller vi gjerne opp for nærmere samtaler vedr. våre innspill!

Med hilsen
Norsk Sau og Geit

Kjell Erik Berntsen
styreleder

Lars Erik Wallin
generalsekretær